

ALACAKARANLIK KUŞLARI (GÜLTEN DAYIOĞLU)

Akilopanta Kuşları gerçekten var mı?...

Üç kuşağın yazarı, usta kalem Gülten Dayioğlu'nun fantastik ve bilim kurgu türündeki bu eseri, ilk sayfalardan başlayarak her yaştan okurun, soyut düşüncenin somut anlatımla bütünleştiği farklı bir gerçekliğin kapılarını aralamasını sağlar. Bu gerçeklikte, yazar-yapıt ve okur üçlemesi, okurun belleğinde adeta yeniden yaratılma sürecine girer. Bu süreç yazarın, gerçeklikle kurgunun ötesinde var ettiği, yeni bir uzamda, sanatçı-eser ve okur etkileşimini en üst düzeye taşıyarak, farklı boyutlarda eleştirel düşünmeyi okur sorumluluğuna bırakır.

Kitapta yer alan şu belirlemeler verilmek istenen iletiyi de sezinletir niteliktedir: *“İnsanoğlu on binlerce yıldır hep, evrim peşinde koştu. Bu amaçla sürekli olarak, yeni keşifler yapıldı, icatlarda bulunuldu. Doğanın, evrenin gizleri, aşama aşama çözüldü ve hâlâ da çözülmekte. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar, yirminci yüzyılın sonlarında, insan kopyalama aşamasına kadar geldi”, “Ne var ki, insanlığın gelişmesi adına gerçekleştirilen bu keşif ve icatların önemli bir bölümü, insanı yok etmek, dünyayı yaşanmaz duruma getirmek amacıyla kullanılıyordu” (Dayioğlu, 2003: 7). Konu, bu noktada insanlığa zarar vermek amacıyla kullanılan atom bombası, ölüm silahları ve özellikle kimyasal silahlara vurgu yapmaktadır. İnsanlığın açmazla düştüğü bir gerçeği, özgün biçimiyle su yüzüne çıkaran yazar, konunun başında, kitabın yazılma amacına yönelik ipucunu da okura sezdirir. Amaç, “İnsanın yaşam hakkının korunması”dır. Bu bağlamda, Alacakaranlık Kuşları kitabının temel iletisi, evrensel barış ve insan haklarına duyulması gereken saygıdır. Temel ileti paydasında verilen yan iletiler ise; sevginin önemi, sabırlı olma, umudunu tüm olumsuzluk ve zorluklara karşın yitirmeme, ekip olmanın getirdiği sorumluluk ve paylaşım, güven, savaş ve barış gibi zıt kavramların birbiriyle dolaylı ve doğrudan ilişkisi, evrensel boyutta düşünebilme yetisi, kısaca insanın içindeki gizilgücü fark edebilmesidir.*

Romanın büyük bir bölümü on ayrı ülkede geçmektedir. Bu durum okurun ilgisinin ve merakının sürekli canlı tutulmasını sağlarken aynı zamanda yeni yerler tanıma ve öğrenme isteğini de bilemektedir. Bilimin ve tarihin ötesinde, birçok yeni şey keşfederken, aslında insanın kendisini tanıması için gerekli olan yolculuğun çok daha önemli olduğunu vurgulayan kitap, çocuğun düş ve düşünce evrenine de seslenmektedir.

Romanda sürecin içine işlenmiş başka bir öge de mutlu olmanın önemidir. Orta Asya'daki duraklarında Ece ile Rehber arasında efsaneler hakkında geçen konuşmada, Rehberin şu sözleri insanın yaşamında mutlu olmanın yerini belirtir niteliktedir: “...Günümüzde insanların çoğunluğu, her an sıkıntı içinde yaşıyor. Bu yüzden, efsanelerde anlatılan Kulaklı Kuş serüvenlerine inanmak, onları mutlu kılıyor. Sanırım bu efsaneler, yaşamın zorluklarından bunalmış olan, kimi insanlar için bir kaçış yeri ya da sığınak oluyor. Ayrıca efsanelerde yaşanan olumlu olaylar, insanlara umut veriyor” (s. 184). Yazar, kahramanlara yüklediği anlamlar ve yaşantılarla, okurun sürece ortak olmasını sağlarken metnin kurgusunu da güçlendirmektedir.

Sonuç olarak sanatçı duyarlığı, estetik kaygı ve özgün kurgusuyla kitap, ilkokuldan başlayarak her yaşta okura evrensel ve eleştirel düşünmenin farkındalığını yaşama olanağı sunmaktadır. Bu süreçte okura; içindeki gizilgücü fark etmesini, insanların, “sevgi” temeli üzerinde inşa edecekleri bir dünyayı ve bu çerçevede bilimin öncülüğünde evrensel düşünme yetisiyle, “insanlığı, yeni bir evrim düzeyine ulaştırmak” için çalışma sorumluluğunu da yüklemektedir...

A.Özgül İNCE SAMUR

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Araştırma Görevlisi